

MAKTABGACHA TA'LIMDA MARKAZLAR FAOLYATIDA OLIB BORILADIGAN ISHLAR

Madatova Dilnura Zohidjon qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim yo'nalish

Annotatsiya: Men ushbu maqolada MTTda rivojlanish markazlarini tashkil etish Davlat talablari va "Ilk qadam" davlat o'quv dasturini amalga oshirishni nazarda tutadi. Markazlarda ishlash har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda eng samarali rivojlanishiga imkon beradigan tarzda, uning individual qobiliyatlari, qiziqishlari, faoliyat darajasini inobatga olgan holda tashkil etiladi. Maqsad: bolaning har tomonlama rivojlanishi, tarbiyalanishi, o'qishi va uning maktabga samarali tayyorgarligini ta'minlash uchun sharoit yaratish.

Annotation: In this article, I consider the state requirements for the establishment of development centers in MTT and the implementation of the "First Step" state curriculum. Work in the centers is organized in such a way as to allow for the most effective development of each child, taking into account his individual characteristics, taking into account his individual abilities, interests, activity level. Purpose: to create conditions for the child's comprehensive development, upbringing, education and effective preparation for school.

Аннотация: В данной статье рассматриваются государственные требования к созданию центров развития в МТТ и реализации государственной учебной программы «Первый шаг». Работа в центрах организована таким образом, чтобы обеспечить максимально эффективное развитие каждого ребенка с учетом его индивидуальных особенностей, с учетом его индивидуальных способностей, интересов, уровня активности. Цель: создать условия для

всестороннего развития, воспитания, обучения и эффективной подготовки ребенка к школе.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, pedagog, innovatsiya, faoliyat, takomillashtirish, texnologiya, malaka, jarayon, zamonaviy, rivojlanish, usullar.

Keywords: preschool education, pedagogue, innovation, activity, improvement, technology, skills, process, modern, development, methods

Ключевые слова: дошкольное образование, педагог, инновация, деятельность, совершенствование, технология, навыки, процесс, современный, развитие, методы

Ilk qadam ” dasturiga binoan maktabgacha ta'lim muassasasining turli yosh guruhlaridagi “Til va nutq”, “Ilm-fan va tabiat”, “Qurish-yasash, konstruksiyalash va matematika”, “San’at” “Syujet-rolli o‘yinlar va sahnalashtirish” faollik markazlari bolalarni dialogik va monologik nutqini rivojlantirishga, jamoa bo‘lib birgalikda hamda mustaqil ishlashga, raqamlar, shakl va vaqtni, elementar matematik hisoblashlarni bilishga, san’at va madaniyatga qiziqish, ijodiy yondoshish kabilarga qaratilgan. Bu boradagi kuzatishlar va ularning tahlili, katta yutuqlar bilan bir qatorda mavjud qiyinchiliklarni aniqlashga va asosli ba’zi takliflar kiritishga bizga imkon berdi. San’at markazi: tasviriy faoliyat zarur chn jihozlar, xalq hunardmanchilik mahsulotlari tasvir etilgan albomlar va illyustratsiyalar, dekorativ-amaliy san’at, turli xil xalqlarning hayoti, madaniyati, urf-odat aks ettirilgan rasmlar, bolalar yozuvchisi va O‘zbekiston shoirlari portretlari, tematik rang-barang kitoblar, erkin ijod uchun rasm chizish albomlari. Markazlardagi bolalar faoliyati: o‘yin, mustaqil nutq, kognitiv, kommunikativ, kognitiv-tadqiqot, eksperimental, ijodiy, kommunikativ, mehnat, samarali, musiqiy va badiiy. Pedagogning faoliyati: – bolalarni tabiat, musiqa va ijod dunyosiga jalb qilish va bolani o‘rgatish; – mustaqil ravishda bilimlarni egallash, bilimga bo‘lgan qiziqishni rivojlantirishga, yangi bilimlarni olishga bo‘lgan ehtiyoj, o‘rganish va rag‘batlantirish, shu bilan birga subyekt bo‘lish; – bolalar bilan birga uyushgan tadbirlar tashkil etish; – qiyinchiliklar yuzaga

kelganda, bolaga begʻaraz va oʻz vaqtida ogʻzaki va amaliy yordam koʻrsatish; – bolaning shaxsiy qiziqishini ragʻbatlantirish; – rivojlanish markazlarida oʻquv va bilim jarayonini tashkil qilish uchun turli xil usullar, uslublar va oʻyin shakllaridan foydalanish: suhbat, hikoya, shou, badiiy adabiyot oʻqish ensiklopedik adabiyotlarni oʻqish, koʻrib chiqish va muhokama, tushuntirish, munozara, video namoyishlarni tomosha qilish, kompyuter taqdimotlarini tomosha qilish, ijodiy faoliyat, tadqiqotlar, tajribalar, tajriba jonli va jonsiz tabiatning sirlari va boshqalardan foydalanish. Bolaning rivojlanishi faqat oʻquv faoliyatida emas, balki oʻyin tarzida ham amalga oshiriladi. Markazlardagi bolalarning oʻyin va kognitiv faoliyati davomida tarbiyachi bolalarning ishini kuzatib boradi, tavsiya etilgan materiallar bolalar uchun qanchalik qiziq, qulay va xavfsiz ekanligiga eʼtibor qaratadi. Agar kerak boʻlsa, tarbiyachi didaktik materiallarni toʻldiradi yoki oʻzgartiradi. Tarbiyachi guruhdagi barcha bolalar besh kun davomida har bir markazga tashrif buyurishini taʼminlaydi. Kuzatish va tahlil asosida kutilayotgan natija, muammolar, yechimlar tarbiyachi har hafta oxirida bolalarning oʻz maqsadlariga erishgan yutuqlarini qayd etadi, agar shunday boʻlsa, muammolar pedagogning va bolalarning va uning ota-onalarining shaxsiy ishi bilan belgilanadi. Shunday qilib, rivojlanish markazlarida toʻgʻri tashkil etilgan ishlar har bir bolaga oʻziga yoqadigan narsani topishga, uning kuchli va qobiliyatiga ishonishga, kattalar va tengdoshlar bilan oʻzaro munosabatlarni oʻrganishga, tushunishga imkon beradi va ularning his-tuygʻularini va xatti-harakatlarini baholashga imkon beradi va aynan shu rivojlanayotgan taʼlim asosida yotadi. Oʻyin faoliyati:- oʻzini zimmasiga olgan roʻlga muvofiq tutish shakllanadi Interfaol oʻyinlar jarayonida bola mustaqil fikrini toʻgʻri bayon etishga, boshqalarni tinglashga oʻrganadi, boshqacha qilib aytganda interfaol oʻyinlar orqali kelajakda har bir bola uchun zamir boʻlgan ijobiy sifatlar shakllantiriladi. Interfaol oʻyinlarni samarali oʻtkazish uchun quyidagi qoidalarga eʼtibor berish lozim:

1. Mashgʻulot oldidan bolalar oʻyin qoidalari va mazmunini qay darajada tushunganliklarini aniqlash.

2. Bolalarning yosh xususiyatlari va bir-birlariga bo'lgan munosabatlarini hisobga olish.

3. Har bir bolaning qobiliyati va psixologik xususiyatlarini e'tiborga olish.

4. O'yin jarayonida bolalarga qiziq bo'lgan materiallardan foydalanish.

5. Diqqat va e'tiborni jalb etadigan uslublarni izlab topish.

6. Bolalarga rohami to'g'ri taqsimlash.

7. O'yindan qanday maqsadda foydalanish mumkinligini bilish

8. O'yinning asosiy bosqichlari haqida tasavvurga ega bo'lish va natijalarini prognoz qilish. Pedagogik nuqtayi nazardan to'g'ri tashkil etilgan o'yin bolaning axloqiy, irodaviy xususiyatlarini shakllantirish bilan birga unda bilim olishga, atrofdagi olam sirlarini ochishga qiziqish uyg'otadi. Shuning uchun maktabgacha ta'lim muassasalarida o'yin texnologiyalaridan keng foydalanish kerak. O'yinlar texnologiyasi tushunchasi pedagogik texnologiyaning tarkibiy qismidir. O'yin texnologiyasi an'anaviy tahimdagi o'yin metodidan o'zining aniq maqsadi, amalga oshirish kerak bo'lgan jarayonlarning mantiqiy ketma-ketligi va o'zaro bog'liqligi, oldindan belgilangan natijalarga erishish kafolati bilan farq qiladi. Xulosa qilib shuni ta'kidlash lozimki, ta'lim tarbiya jarayonlariga pedagogik texnologiya va interfaol usullarni maqsadli qo'llash, maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual qobiliyatlarini, ta'lim shakillarini o'ptimallashtirish, bolalarning mustaqil faoliyatini o'stirish va ta'lim samarodirligiga erishishga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. F.R.Kodirova Bolalar nutqini rivojlantirish nazariyasi va metodikasi ruhiy omillari;

2. S.K. Shodiyeva- "O'rta guruh bolalari nutqini o'stirish" o'quv qo'llanma. T.: "O'qituvchi" 1993 yil;

3. D.R.Babayeva "Nutq o'stirish metodikasi" T.: Fan va texnologiyalar 2009 yil.

4. D.R.Babayeva “Nutq o‘stirish nazariyasi va metodikasi” o‘quv qo‘llanma. TDPU 2016 yil.

5. D.R. Babayeva “Nutq o‘stirish nazariyasi va metodikasi” darslik TDPU 2017 yil.

